

LBRIS

We know
books

In memoriam

Stanciu D. Cărpenaru

Gh. Piperea • S. David

Legea societăților

Comentariu pe articole

Ediția a 6-a

- revăzută și adăugită -

Editura C.H. Beck
București 2023

<i>In memoriam</i> Stanciu D. Cărpenu	VII
Abrevieri	XI

Legea societăților nr. 31/1990

	Art.	Pag.
Titlul I. Dispoziții generale.....	1-4	1
Titlul II. Constituirea societăților comerciale.....	5-64	63
Capitolul I. Actul constitutiv al societății.....	5-17	63
Capitolul II. Formalități specifice pentru constituirea societății pe acțiuni prin subscripție publică.....	18-35	120
Capitolul III. Înmatricularea societății	36-45	161
Capitolul IV. Efectele încălcării cerințelor legale de constituire a societății	46-59	178
Capitolul V. Unele dispoziții procedurale	60-64	205
Titlul III. Funcționarea societăților comerciale	65-203	211
Capitolul I. Dispoziții comune	65-74	211
Capitolul II. Societățile în nume colectiv.....	75-87	255
Capitolul III. Societățile în comandită simplă	88-90	296
Capitolul IV. Societățile pe acțiuni.....	91-186	305
Secțiunea I. Despre acțiuni	91-109	305
Secțiunea a II-a. Despre adunările generale.....	110-136 ¹	349
Secțiunea a III-a. Despre administrația societății	137-158	483
Subsecțiunea I. Sistemul unitar	137-152 ¹	491
Subsecțiunea a II-a. Sistemul dualist	153-153 ¹¹	547
Subsecțiunea a III-a. Dispoziții comune pentru sistemul unitar și sistemul dualist	153 ¹² -158	556
Secțiunea a IV-a. Auditul financiar, auditul intern și cenzorii	159-166	580
Secțiunea a V-a. Despre emiterea de obligațiuni	167-176	608
Secțiunea a VI-a. Despre registrele societății și despre situațiile financiare anuale	177-186	615
Capitolul V. Societățile în comandită pe acțiuni	187-190	637
Capitolul VI. Societățile cu răspundere limitată	191-203	641

Titlul IV. Modificarea actului constitutiv	204-221	703
Capitolul I. Dispoziții generale	204-206	703
Capitolul II. Reducerea sau majorarea capitalului social	207-221	718
Titlul V. Excluderea și retragerea asociațiilor	222-226	749
Titlul VI. Dizolvarea, fuziunea și divizarea societăților		
comerciale	227-251	785
Capitolul I. Dizolvarea societăților	227-237 ¹	785
Capitolul II. Fuziunea și divizarea societăților	238-251 ¹	815
Capitolul III. <i>Abrogat</i>		
Capitolul IV. Fuziunea transfrontalieră	251 ²⁰ -251 ³⁹	861
Secțiunea I. Domeniul de aplicare. Definiție	251 ²⁰ -251 ²³	861
Secțiunea a II-a. Etape. Efecte. Nulitate	251 ²⁴ -251 ³⁹	869
Capitolul V. Transformarea transfrontalieră	251 ⁴⁰ -251 ⁵⁸	932
Secțiunea I. Domeniul de aplicare. Definiție	251 ⁴⁰ -251 ⁴²	932
Secțiunea a II-a. Etape. Efecte. Nulitate	251 ⁴³ -251 ⁵⁸	937
Capitolul VI. Divizarea transfrontalieră	251 ⁵⁹ -251 ⁸⁰	953
Secțiunea I. Domeniul de aplicare. Definiție	251 ⁵⁹ -251 ⁶²	953
Secțiunea a II-a. Etape. Efecte. Nulitate	251 ⁶³ -251 ⁸⁰	957
Titlul VII. Lichidarea societăților	252-270²	979
Capitolul I. Dispoziții generale	252-261	979
Capitolul II. Lichidarea societăților în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată	262-263	995
Capitolul III. Lichidarea societăților pe acțiuni și în comandită pe acțiuni	264-270 ²	997
Titlul VII¹. Societatea europeană	270^{2a)}-270^{2e)}	1003
Titlul VIII. Contravenții și infracțiuni	270³-282¹	1007
Titlul IX. Dispoziții finale și tranzitorii	283-294	1049
Index		1061

Art. 1

(1) În vederea desfășurării de activități cu scop lucrativ, persoanele fizice și persoanele juridice se pot asocia și pot constitui societăți cu personalitate juridică, cu respectarea dispozițiilor prezentei legi.

(2) Societățile prevăzute la alin. (1) cu sediul în România sunt persoane juridice române.

Bibliografie: Gh. Piperea, Drept comercial român. Teoria generală, întreprinderea și insolvența, Ed. C.H. Beck, București, 2020; Gh. Piperea, în *colectiv*, coord. Fl.A. Baias, R. Constantinovici, I. Macovei, E. Chelaru, Codul civil. Comentariu pe articole, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2021; Gh. Piperea, Contracte și obligații comerciale, Ed. C.H. Beck, București, 2019; Gh. Piperea, Grupul de contracte, în CJ nr. 6/2013; Gh. Piperea, Societățile comerciale „de stat”, în Juridica nr. 4/2000; Gh. Piperea, Insolvența transfrontalieră, în RRDA nr. 5/2006; Y. Guyon, Traité de contrats, Les sociétés (Aménagements statutaires et conventions entre associés), 3eme éd., LGDJ, nr. 8, Paris, 1997; Y. Guyon, Droit des affaires, tome I, 8eme éd., Ed. Economica, Paris, 1994; O. Căpățînă, Societățile comerciale, Ed. Lumina Lex, București, 1996; D. Gîbirila, Droit de sociétés, Ed. Ellipses, Paris, 1997; G. Goubeaux, Personnalité morale, droit de personnes et droit de biens, în „Études dédiées a R. Roblot”, LGDJ, Paris, 1984; J. Pailluseau, La société anonyme, technique d'organisation de l'entreprise – Les fondements du droit modern des sociétés, 2eme éd., Ed. Sirey, Paris, 1967; J. Pailluseau, L'EURL ou des intérêts pratiques et de conséquences théoriques de la société unipersonnelle, Ed. JCP, Paris, 1986; G. Ripert, Aspects juridiques du capitalisme moderne, citat de Y. Chaput, Droit de sociétés, LGDJ, Paris, 1988; Y. Champaud, Le droit des affaires, PUF, Que sais-je?; P. Didier, Droit commercial, tome I, LGDJ, Paris, 2004; P. Didier, La Théorie contractualiste de la société, în Revue des sociétés nr. 1/2000; C. Cucu (Eremia), Protecția juridică împotriva practicilor anticoncurențiale ale întreprinderilor. Teza de doctorat, Universitatea „Nicolae Titulescu”, București, Facultatea de Drept, 2013; D. Ungureanu, Noțiunea de întreprindere în dreptul concurenței, în RRDA nr. 5/2013; St.D. Cârpenaru, Dreptul comercial în condițiile Noului Cod civil, în CJ nr. 10/2010; D. Clocotici, Societățile agricole comerciale și necomerciale, în Dreptul nr. 12/1991; I.L. Georgescu, Simularea societății pe acțiuni ca manifestare a tendinței limitării răspunderii în raporturile comerciale, în PR, 1932, Partea a IV-a; D.D. Gerota, Societățile anonime simulate, în PR, 1932, Partea a IV-a; Fl. Tuca, Societatea comercială fictivă, în RDC nr. 10/1996; C. Bogdan, Deturnarea activității entităților corporatiste, inclusiv a prestatorilor de servicii pentru trusturi și societăți, în CF nr. 7/2008; Fl.A. Baias, Simulația. Studiu de doctrină și jurisprudență, Ed. Rosetti, București, 2003; I. Turcu, Tratat teoretic și practic de drept comercial, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2008; E. Mihai, Dreptul concurenței, Ed. All Beck, București, 2004; R. von Borries, Controlul ajutoarelor de stat în România (III); D. Diaconescu, C. Dumitrescu, A. Cristea, Raportul ajutoarelor de stat acordate în România în perioada 2003-2005 – evoluții și concluzii, în Profil: concurența nr. 2/2007.

Comentariu**Sumar**

§1. Caracteristicile definatorii ale societății comerciale	2
a) Reglementarea și definiția societății comerciale	2
b) Natura juridică și atributele societății comerciale	8
§2. Personalitatea juridică a societății comerciale	17
a) Premisele personalității juridice a societății comerciale	17
b) Capacitatea juridică a societății comerciale	22

c) Societatea simulată și societatea fictivă	24
d) Societăți fără personalitate juridică	35

§1. Caracteristicile defnitorii ale societății comerciale

a) Reglementarea și definiția societății comerciale

- 1 **1.** Dreptul primordial aplicabil statutului organic al societăților comerciale este Legea societăților nr. 31/1990, care nu reprezintă, însă, întregul drept comun aplicabil societăților comerciale.
- 2 În mod originar și cu aplicabilitate directă, Legea societăților nr. 31/1990 reglementează numai constituirea și chestiunile relative la valabilitatea și opozabilitatea față de terți ale constituirii și ale modificării actelor constitutive, precum și ale actelor juridice ale reprezentanților lor legali. Legea societăților nr. 31/1990 reglementează în mod originar și contravenții și infracțiuni specifice. Definiția normativă, condițiile de fond generale și specifice, precum și efectele contractului de societate în relațiile dintre asociați și în relațiile cu terții, sunt reglementate, în mod originar și cu aplicabilitate directă, în Codul civil. Legea societăților comerciale și Codul civil sunt, în aceste privințe, *legi complementare*, conturând împreună regimul juridic originar și direct aplicabil societăților comerciale.
- 3 Codul civil este, însă, *dreptul comun* pentru Legea societăților comerciale în privința regulilor relative la organizarea, funcționarea și dispariția societăților comerciale, precum și la premisele și efectele personalității juridice. Când Legea societăților derogă, în aceste privințe, de la dreptul comun, dispozițiile din Codul civil referitoare la organizarea, funcționarea și dispariția societăților sunt înlăturate de la aplicare. În caz de lacună de reglementare în aceste domenii, se aplică dispozițiile Codului civil, cu titlu de normă generală care completează norma specială. De exemplu, întrucât Legea societăților este lacunară în aceste privințe, se aplică, în completare, dispozițiile de drept comun din Codul civil referitoare la încetarea contractului de societate și împărțirea între asociați a rezultatelor excedentare ale asocierii, precum și dispozițiile referitoare la societatea *de facto*, la asociații aparenti și la asociații oculte.
- 4 Pentru evitarea oricărei confuzii, trebuie precizat că dreptul comun în materie de societăți nu este întreaga reglementare din Codul civil cu privire la societate, ci numai reglementarea societății simple, la care se adaugă anumite referiri generice la contract și la permisiunea dobândirii personalității juridice, ca opțiune a asociaților, precum și trimerile pe care textele din materia contractului de societate le fac la mandat, reprezentare și administrarea bunurilor.
- 5 La rândul său, Codul de procedură civilă este dreptul comun în privința chestiunilor de tip procedural reglementate de Legea societăților comerciale (cum ar fi opoziția, acțiunea în regularizare, dizolvarea judiciară, lichidarea etc.) sau lacunare.
- 6 În materie de înmatriculare, înregistrarea mențiunilor, opozabilitatea față de terți, asociații sau administratorii cu atribute de beneficiari reali ai societății comerciale, autorizarea funcționării și proceduri administrative, fiscale sau judiciare aferente este aplicabilă, în completare, Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului.
- 7 Prin legi speciale se reglementează diferite tipuri de societate, cum ar fi societățile „de stat”, care sunt întreprinderi publice [de exemplu, Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale (M.Of. nr. 98 din

8 august 1990)], sau cele din domeniul bancar, al asigurărilor, al pieței de capital etc. În aceste domenii, Legea societăților nr. 31/1990 este dreptul comun.

2. În dreptul Uniunii Europene au fost adoptate mai multe directive referitoare la societăți, în scopul armonizării legislației statelor membre pe o bază comună, dar cu menținerea specificului lor național.

Directivele nu sunt direct aplicabile în dreptul intern. În baza principiului subsidiarității, ele trebuie implementate prin legi naționale pentru a deveni aplicabile pe teritoriul unui stat membru. De exemplu, dispozițiile din Legea societăților referitoare la opozabilitatea față de terți, la neregularități și la nulități sunt rezultatul adaptării dreptului nostru intern, anterior aderării României la UE, a Directivei 68/151/CEE (denumită și „Directiva 1 a publicității”).

Directivele sunt, din acest punct de vedere, diferite de regulamente, care sunt direct aplicabile în dreptul intern. Cu excepția Regulamentului Consiliului (CE) nr. 2157/2001 privind statutul societății europene, nu există practic regulamente care să vizeze direct domeniul societăților. Unele regulamente se aplică, totuși, în mod indirect societăților, întrucât vizează fie activitățile lor (spre exemplu, regulamentele referitoare la concurență și ajutor de stat), fie anumite faze ale existenței lor [spre exemplu, Regulamentul (CE) nr. 848/2015 privind procedurile de insolvență].

3. Uzurile comerciale pot avea caracter normativ în materia societăților. Conform art. 1 alin. (2) C.civ. și art. 5 C.proc.civ., în cazul în care legea nu dispune, se aplică uzanțele (obiceiul sau cutuma și uzul profesional), în lipsa acestora aplicându-se analogia sau principiile generale ale dreptului. În materie de societăți, întrucât există „lege care dispune” asupra regimului juridic al statutului organic al societății, sunt aplicabile cu prioritate legea specială și uzurile comerciale, analogia și principiile generale ale dreptului fiind de o aplicabilitate marginală.

Uzurile comerciale pot avea o incidență importantă în anumite chestiuni adiacente statutului organic al societății, cum ar fi convențiile între acționari (așa-numitele „*shareholders agreements*”, admisibile în dreptul românesc al societăților, dar nereglementate), funcția sau mandatul administratorilor (în unele situații, ordinea de prioritate la aplicare a uzurilor în raport de analogia dreptului și de principiile generale poate conduce la soluții surprinzătoare; de exemplu, în privința funcției de administrator al societății comerciale, reglementată de dispozițiile relative la mandat și de dispozițiile speciale din Legea societăților, se poate admite ca, în cazurile în care Legea societăților comerciale rămâne lacunară asupra unor aspecte ale acestei funcții ori asupra raporturilor sale cu societatea sau asupra răspunderii sale, mai întâi se apelează la uzurile comerciale și numai după epuizarea acestui izvor de drept se va apela la dispozițiile legale similare și la principiile dreptului civil), cenzorilor sau auditorilor, guvernarea corporatistă (concept și set de reguli preluate în mare măsură în Legea societăților, prin intermediul Legii nr. 441/2006, dar nu în totalitate), regulile referitoare la tratamentul echitabil al acționarilor etc. În plus, dacă prin actul constitutiv s-a decis astfel, în eventualele litigii arbitrale dintre asociați sau acționari pot fi luate în considerare uzul comercial și etica în afaceri atunci când se pronunță hotărâri arbitrale obligatorii pentru părțile arbitrajului. În astfel de litigii arbitrale, uzurile comerciale pot fi aplicate chiar în contra legii ori paralel cu legea, cu condiția să nu fie înlăturare de la aplicare de norme legale imperative. În fine, chiar unele norme legale supletive trimit expres la obiceiul locului.

- 13 În categoria uzanțelor, uzurile profesionale (comerciale) sunt prioritare, mai ales că acestea sunt, de regulă, „codificate”, adică reunite în colecții elaborate de organizații abilitate, motiv pentru care ele sunt prezumate că există (în timp ce cutumele trebuie dovedite de cel care le invocă).
- 14 Precedentul judiciar poate fi, de asemenea, un izvor de drept în privința raporturilor juridice aferente statutului organic al societății.
- 15 Sistemul instituțional al Uniunii Europene permite judecătorului național să ceară instanțelor Uniunii să emită interpretări oficiale obligatorii ale dreptului Uniunii Europene, pe perioada procesului, litigiul aflat în curs în fața instanței naționale putând fi suspendat. Decizia jurisprudențială dată în interpretarea dreptului comunitar european este obligatorie, chiar și în cazul în care ar contrazice o lege internă a statului sub jurisdicția căruia s-ar fi născut sau desfășurat conflictul.
- 16 Sunt obligatorii în dreptul intern și deciziile CtEDO. Este evident că instanța europeană poate pronunța hotărâri care ar putea viza și statutul organic al societăților.
- 17 În dreptul intern, jurisprudența este izvor de drept dacă decizia este emisă de Înalta Curte de Casație și Justiție, fie în recursul în interesul legii, fie în hotărârile prealabile de dezlegare a unor probleme de drept. Recursul în interesul legii este o cale de atac extraordinară, care nu are efecte față de părțile în proces, dar care are efecte viitoare *erga omnes*. Soluția dată de I.C.C.J. în această cale de atac este obligatorie, ca și legea. Dezlegările date unor probleme de drept de I.C.C.J. prin hotărâri preliminare, proceduri care funcționează similar celor care se derulează în fața CJUE, sunt obligatorii *erga omnes*. Precedentul judiciar are efect de *unificare a practicii judiciare*. Dacă o soluție în apel/recurs provine de la Înalta Curte de Casație și Justiție, aceasta se impune cu titlu de practică judiciară unitară (a se vedea, în acest sens, cauza *Beian c. României*, soluționată de CtEDO în anul 2007).
- 18 Curtea Constituțională pronunță decizii jurisprudențiale obligatorii, care au rang de norme constituționale, de la care legea nu poate deroga. Dacă, într-un proces de drept comun, s-a ridicat o excepție de neconstituționalitate, iar excepția a fost admisă, dispoziția legală constatată ca fiind neconstituțională nu mai are aplicare, iar decizia Curții este opozabilă *erga omnes*.
- 19 Echitatea poate fi un izvor de drept în privința statutului organic al societății. În litigiile arbitrale, pe baza convenției părților litigante, arbitrul poate aplica nu numai uzul comercial, ci și echitatea. Codul civil, în art. 1272 alin. (1), asimilează cu legea nu numai uzul, ci și echitatea – efectele contractului de societate sau ale hotărârilor adunării generale (care sunt acte juridice *de tip* contractual) sunt limitate sau, după caz, extinse, prin efectul echității. Încălcarea dreptului la un proces echitabil pune la dispoziția victimei o acțiune în contra Statului român, care poate fi sancționat prin plata unor despăgubiri și care poate fi obligat la schimbarea legislației interne pentru ca aceasta să fie pusă de acord cu echitatea. În plus, hotărârea judecătorească prin care s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, chiar definitivă, este supusă revizuirii, pentru motivul prevăzut de art. 509 pct. 10 C.proc.civ. Așadar, lipsa echității, constatată de CtEDO, antrenează sancțiuni în sarcina Statului român și, în plus, duce la desființarea hotărârii judecătorești neechitabile, de unde concluzia că echitatea este un veritabil izvor tacit de drept sau cel puțin un reper jurisprudențial obligatoriu, căci, în prezența unui proces echitabil, intervenția CtEDO nu s-ar mai fi justificat.